

Doelstelling 4: “Kwaliteitsonderwijs”

De volledige titel van doelstelling 4 is: “Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen”.

Naar school gaan helpt personen de wereld beter te begrijpen. De school moet hen de mensenrechten, het samenleven, vrede en geweldloosheid bijbrengen.

Doelstelling 4 zegt dat alle kinderen naar school moeten gaan:

- Zij moeten kwaliteitsvol onderwijs krijgen
- De lessen moeten voor hen zijn aangepast
- De scholen moeten toegankelijk zijn
- Zij moeten de lessen met andere kinderen volgen
- Zij moeten een voor hen geschikte school kunnen kiezen

Ook in België zijn de scholen niet altijd toegankelijk, kinderen met een handicap moeten soms zeer verre verplaatsingen doen om de voor hen geschikte lessen te volgen, zij hebben niet altijd de mogelijkheid om hun school te kiezen, zij hebben niet altijd de steun die zij nodig hebben.

Tekst van de video:

Tegenwoordig leiden kinderen met een verstandelijke handicap of leerstoornis, zoals Eline, vaak een geïsoleerd bestaan. Ze missen zo belangrijke jeugdervaringen.

Ze worden door andere leerlingen als ‘anders’ gezien, waardoor hun leven van bij de start wordt getekend door uitsluiting en vooroordelen.

Als we Duurzame ontwikkelingsdoelstelling 4 - Kwaliteitsonderwijs - bereiken, krijgen alle leerlingen de nodige steun en middelen om zelfstandig te leren en hun eigen weg te kiezen.

Eline wordt niet uitgesloten. Zij kan samen met haar vrienden leren, ieder op hun eigen tempo.

<https://www.youtube.com/watch?v=koYW3mXDwxy>

De feiten

- De drie gemeenschappen beheren zelf hun onderwijssysteem. In de loop van de tijd zijn er verschillende opties genomen. Wij zullen hier alleen de hoofdlijnen behandelen die voor de drie gemeenschappen gelden.
- België is een pionier geweest in de ontwikkeling van buitengewoon onderwijs, sinds 1970. In België is deze logica het verst doorgedreven, wat heeft geleid tot een zeer uitgesproken scheiding tussen kinderen. Dergelijke segregatie is niet wenselijk.
- Anderzijds is een abrupte stopzetting van het buitengewoon onderwijs geen geschikte oplossing voor kinderen die al lang op school zitten en de omkadering krijgen die zij nodig hebben.
- Elk kind de kans geven zich te ontplooiën en voort te bouwen op zijn sterke punten is een ideale benadering. Het vergt enige inspanning wat de overgang betreft.

- Elk proces van overgang tussen twee systemen brengt aanzienlijke kosten met zich mee om ervoor te zorgen dat het resultaat de meest positieve aspecten van beide systemen behoudt. Het is in deze tussenpositie dat het Belgische onderwijssysteem zich bevindt, met verschillende benaderingen van deze realiteit in de drie gemeenschappen.
- Voor welke benadering ook wordt gekozen, het is van essentieel belang te beschikken over een uitgangssituatie en duidelijk omschreven doelstellingen voor de planning. Het plan moet worden opgesteld in samenwerking met de actoren op het terrein, ouders en leerlingen.
- In de drie gemeenschappen zijn er “niet-schoolgaande” kinderen om redenen die verband houden met hun handicap.
- Door de slechte geografische verdeling van de scholen voor buitengewoon onderwijs en hun ligging in weinig toegankelijke gebieden zijn sommige kinderen verplicht een verplaatsing van bijna 4 uur per dag te ondergaan.

Wat betreft de situatie van personen met een handicap in België moet het volgende gebeuren om de gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs mogelijk te maken:

- Iedere leerling moet het voor hem geschikte schoolaanbod vinden.
- Bij iedere hervorming van een onderwijssysteem moet de ontwikkeling van inclusief onderwijs een van de prioritaire doelstellingen van het proces zijn.
- De drie gemeenschappen van het federale België moeten een voldoende niveau van omkadering garanderen om kwaliteitsvol onderwijs te verstrekken aan iedereen, ongeacht of hij/zij al dan niet een handicap heeft.
- De drie gemeenschappen moeten een concreet actieplan opstellen om hun onderwijs te doen evolueren naar een grotere inclusie van elke leerling. Dit is ook een noodzakelijke stap in de richting van een werkelijk inclusieve samenleving.
- De overgang naar inclusieve onderwijsvormen moet gebeuren in overleg met de organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen.
- Deze overgang moet gebeuren met behoud van alle verworvenheden van het buitengewoon onderwijs.
- Gedurende het ganse proces van totstandbrenging van systemen voor inclusief onderwijs moeten de noodzakelijke redelijke aanpassingen worden aangebracht om de scolarisatie van personen met een handicap te vergemakkelijken.
- De remediëringcentra en de extra online lessen moeten toegankelijk worden gemaakt voor een heterogeen publiek met elk zijn specifieke behoeften.
- Deze lessen moeten financieel toegankelijk worden gemaakt om te voorkomen dat de extra kosten van de handicap jongeren beperken in hun kwaliteitsvolle sociale en educatieve integratie.
- De lerarenopleiding moet verplicht een opleiding in pedagogiek toegepast op leerlingen met een handicap bevatten. Dit is een noodzakelijke stap om voldoende steun van het onderwijzend personeel te krijgen voor elk inclusief schoolproject.
- Praktische oplossingen moeten zo spoedig mogelijk worden gevonden voor de thans “niet-schoolgaande” kinderen om redenen die verband houden met hun handicap.
- Maatregelen moeten worden genomen om de aanwerving van leerkrachten met een handicap in het onderwijs te vergemakkelijken.
- Het responsvermogen bij rampen verbeteren: situaties als “Covid” en “overstromingen” hebben aangetoond dat de meest kwetsbare personen zwaarder worden getroffen dan de bevolking in het algemeen: kinderen met een handicap hebben niet kunnen genieten van opleidingsoplossingen op afstand tijdens de lockdowns, aangezien niet kon worden voldaan aan hun behoeften op het vlak van begeleiding en opvolging.

- Een snelle oplossing aanreiken voor de problemen op het vlak van de zeer lange verplaatsingen die sommige kinderen met een handicap moeten ondergaan als gevolg van de schaarste aan aangepast onderwijs en de slechte spreiding daarvan over het ganse land.

Bronnen:

- Belgian Disability Forum asbl (BDF), *UNCRPD, Standpunt van de verenigingen en adviesraden die de personen met een handicap vertegenwoordigen. Alternatief verslag, opgestart en gecoördineerd door het Belgian Disability Forum Alternatief verslag, 2014, p. 184-197.* http://bdf.belgium.be/media/static/files/pdf_uncrpd/2014-02-20---alternatief-verslag---belgian-disability-forum.pdf
- Belgian Disability Forum asbl (BDF), *Alternatief verslag, ingediend door een coalitie van organisaties door het Belgisch Gehandicaptenforum vzw (BDF), over het 5e periodieke verslag van België over het Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, Bruxelles, 24/02/2020, p. 15-17*
- UNIA, *Diversiteitsbarometer (2018)*, Brussel, 2018. [Diversiteitsbarometer Onderwijs \(2018\) | Unia](#)
- UNIA, *Met een handicap naar de school van je keuze: redelijke aanpassingen in het onderwijs*, Brussel, 2019. [Met een handicap naar de school van je keuze | Unia](#)
- Inclusion asbl, *Vers une scolarité inclusive pour les élèves avec un handicap intellectuel. Analyse et recommandations*, Bruxelles, 2019. <https://www.inclusion-asbl.be/wp-content/uploads/2019/12/Inclusion-scolaire-analyse-recommandations.pdf>
- Kinderrechten Commissariaat, *Implementatie M-Decreet: tussentijdse evaluatie*, Knelpuntnota 2015-2016/11, <https://www.kinderrechtencommissariaat.be/advies/implementatie-m-decreet-tussentijdse-evaluatie>
- UNIA, *Eerste vonnis dat recht op inclusief onderwijs erkent*, Brussel, 12 november 2018. <https://www.unia.be/nl/artikels/eerste-vonnis-dat-recht-op-inclusief-onderwijs-erkent>
- Communauté française, *Décret du 7/12/2017 relatif à l'accueil, l'accompagnement et au maintien dans l'enseignement ordinaire fondamental et secondaire et organisant les structures propres à les atteindre*, dans *Moniteur Belge*, 01/02/2018. https://www.gallilex.cfwb.be/document/pdf/44807_000.pdf
- Ministère de la Communauté germanophone, *Décret du 11/05/2009 relatif au centre pour pédagogie de soutien et pédagogie spécialisée, visant l'amélioration du soutien pédagogique spécialisé dans les écoles ordinaires et spécialisées et encourageant le soutien des élèves à besoins spécifiques ou en difficulté d'adaptation ou d'apprentissage dans les écoles ordinaires et spécialisées*, [Moniteur Belge - Belgisch Staatsblad \(fgov.be\)](#) http://www.etaamb.be/fr/decret-du-11-mai-2009_n2009202854.html
- Fédération Wallonie-Bruxelles, Enseignement, *Les indicateurs de l'enseignement 2017-07*, Tableau 7.4, <http://www.enseignement.be/index.php?page=0&navi=2264>
- DUYNSTEE (J.), *Mon fils autiste régresse : quand l'enseignement spécialisé pourra-t-il reprendre ?*, dans *RTL Info*, 29/04/2020, https://www.rtl.be/info/belgique/societe/-mon-petit-fils-autiste-regresse-et-son-pere-frole-la-depression-mais-on-les-oublie-qu-en-est-il-de-l-enseignement-specialise--1214823.aspx?fbclid=IwAR2q1Z9uAw9s_RuBwvrtjtFKbxPw_stM9r8r4Dmyfpc-RbzNIsL00_YDWIA

- JVH, *Kinderen in buitengewoon onderwijs zijn stevast genegeerd tijdens lockdown, alsof ze geen deel uitmaken van de maatschappij*, dans *Het Nieuwsblad*, 14/09/2020, https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20200914_96028552.
- Kinderrechtencommissariaat, *Laat kinderrechten nooit meer in lockdown gaan*, Brussel, 18/11/2020, <https://www.kinderrechtencommissariaat.be/actueel/laat-kinderrechten-nooit-meer-lockdown-gaan>
- UNIA, *Leerlingen meer dan drie uur per dag in schoolbus*, Brussel, 09/03/2019. [Leerlingen meer dan drie uur per dag in schoolbus | Unia](#)
- X., *Et si votre enfant est dans l'enseignement spécialisé...*, dans *Le Ligueur des Parents*, 07/09/2017.
- X., *Objectifs de développement durable*, New York, 2017 https://issuu.com/unpublications/docs/sdg_french_yak
- X., *Objectifs de développement durable. Ressources pour les élèves* <https://www.un.org/sustainabledevelopment/fr/student-resources/>